Eiropas Parlaments
2019-2024

Pilsoņu brīvību, tieslietu un iekšlietu komiteja

2023/2085(INI)

30.11.2023

ATZINUMS

Sniegusi Pilsoņu brīvību, tieslietu un iekšlietu komiteja

Konstitucionālo jautājumu komitejai

par Līguma noteikumu par ES pilsonību īstenošanu
(2023/2085(INI))

Atzinuma sagatavotāja: *Beata Kempa*

PA_NonLeg

IEROSINĀJUMI

Pilsoņu brīvību, tieslietu un iekšlietu komiteja aicina par jautājumu atbildīgo Konstitucionālo jautājumu komiteju rezolūcijas priekšlikumā, ko tā pieņems, iekļaut šādus ierosinājumus:

1. atzīmē, ka ES aptuveni 50 miljoni cilvēku pieder pie nacionālas vai lingvistiskas minoritātes; atzīmē, ka Komisija nav spērusi nekādus leģislatīvus soļus, lai atbildētu uz Eiropas pilsoņu iniciatīvu "Minority SafePack — miljons parakstu par daudzveidību Eiropā", lai gan to atbalstīja lielākā daļa EP deputātu;

2. atzīmē, ka tiesības uz pārvietošanās brīvību un to izmantošana ir būtiskas ES pilsonībai; atzīmē, ka Šengenas zonas izveide ir viens no lielākajiem Eiropas integrācijas procesa sasniegumiem un ievērojami uzlabo pārvietošanās brīvību ES; atzīmē, ka Padome 2011. gada 9. jūnija secinājumos apstiprināja, ka izvērtēšanas process ir sekmīgi noslēgts un Bulgārija un Rumānija ir tehniski gatavas pievienoties Šengenas zonai;

3. atgādina, ka saskaņā ar ES līgumiem ES pilsonība ir cieši saistīta ar dalībvalsts valstspiederību un atkarīga no tās, savukārt dalībvalsts valstspiederības piešķiršana ir katras dalībvalsts ekskluzīvā kompetencē; norāda, ka vienīgais veids, kā iegūt ES pilsonību, ir iegūt kādas dalībvalsts valstspiederību;

4. uzskata, ka ES pilsonība aptver kopīgo Eiropas demokrātisko identitāti un ar to saistītās īpašās tiesības, pienākumus un brīvības un ka šo tiesību īstenošana stiprina pilsoņu saikni ar ES;

5. atgādina, ka Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 20. pantā Savienības pilsonība ir definēta kā tāda, kas balstīta uz dalībvalsts pilsonību; uzsver, ka ir svarīgi turpināt šo sistēmu piemērot pat pēc iespējamas Līgumu pārskatīšanas nākotnē;

6. aicina ES veicināt Eiropas digitālo tiesību — tostarp digitālās pilsonības tiesību — hartas pieņemšanu, par pamatu izmantojot Eiropas deklarāciju par digitālajām tiesībām un principiem digitālajai desmitgadei;

7. aicina Komisiju pieņemt jaunu paziņojumu, kurā būtu precizēti daži galvenie jēdzieni, kas ietverti Direktīvā 2004/38/EK[1] par ES pilsoņu un viņu ģimenes locekļu tiesībām brīvi pārvietoties un uzturēties ES, lai dalībvalstīm sniegtu atjauninātas vadlīnijas, kuras varētu palīdzēt uzlabot direktīvas īstenošanu valsts līmenī, tādējādi sniedzot labumu ES pilsoņiem un viņu ģimenes locekļiem;

8. aicina Komisiju nekavējoties iesniegt priekšlikumu par Konsulārās aizsardzības direktīvas[2] atjaunināšanu un uzlabošanu, kas cita starpā piešķirtu ES delegācijām aktīvāku lomu palīdzības sniegšanā nepietiekami pārstāvētiem ES pilsoņiem, kuri dzīvo

[1] Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2004/38/EK (2004. gada 29. aprīlis) par Savienības pilsoņu un viņu ģimenes locekļu tiesībām brīvi pārvietoties un uzturēties dalībvalstu teritorijā, ar ko groza Regulu (EEK) Nr. 1612/68 un atceļ Direktīvas 64/221/EEK, 68/360/EEK, 72/194/EEK, 73/148/EEK, 75/34/EEK, 75/35/EEK, 90/364/EEK, 90/365/EEK un 93/96/EEK (OV L 158, 30.4.2004., 77. lpp.).

[2] Padomes Direktīva (ES) 2015/637 (2015. gada 20. aprīlis) par koordinācijas un sadarbības pasākumiem, ar ko veicina nepārstāvēto Savienības pilsoņu konsulāro aizsardzību trešās valstīs, un ar ko atceļ Lēmumu 95/553/EK (OV L 106, 24.4.2015., 1. lpp.).

vai ceļo ārpus ES;

9. aicina Padomi un Eiropadomi veikt pasākumus, kas nepieciešami, lai nodrošinātu, ka valstīm, kuras atbilst tehniskajiem Šengenas zonas dalības kritērijiem, ir atļauts pievienoties, tādējādi dodot visiem ES pilsoņiem iespēju izmantot pārvietošanās brīvību un stiprinot viņu eiropeiskās identitātes izjūtu;

10. aicina Komisiju aktīvi censties noslēgt savstarpējus vīzu nolīgumus ar trešām valstīm un attiecīgajām dalībvalstīm, lai nodrošinātu vienlīdzīgu attieksmi un ievērotu vīzu savstarpējības principu, veicinot visu ES pilsoņu mobilitāti un tiesības;

11. aicina dalībvalstis tad, kad dzīvesvietas dalībvalstī reģistrējas mobili ES pilsoņi, uzreiz šīs personas informēt par viņu vēlēšanu tiesībām un vēlēšanu procedūrām Eiropas un pašvaldību vēlēšanās un piedāvāt viņām iespēju nekavējoties reģistrēties kā vēlētājām;

12. mudina Padomi atbilstoši Parlamenta apstiprinātajai nostājai ātri pieņemt pārskatīto Padomes direktīvu par mobilo Savienības pilsoņu vēlēšanu tiesībām Eiropas Parlamenta vēlēšanās[3] un Padomes direktīvu par mobilo Savienības pilsoņu vēlēšanu tiesībām pašvaldību vēlēšanās[4];

13. uzsver, ka ES iestādēm būtu jāveicina lielāka informētība, zināšanas un izpratne par tiesībām un brīvībām, kas izriet no to ES pilsonības, un uzsver, ka joprojām pastāv būtiski trūkumi ES pilsonības praktiskajā piemērošanā; uzskata, ka nolūkā labāk īstenot ES pilsonības potenciālu ES būtu jārīkojas, lai garantētu ES pamatvērtību aizsardzību; atgādina, ka minoritāšu, tostarp nacionālo un lingvistisko minoritāšu, aizsardzība ir Eiropas Savienības pamatvērtība un vienlaikus arī svarīgs uzdevums;

14. aicina dalībvalstis maksimāli palielināt visu savu pilsoņu, tostarp sociāli nepasargāto grupu, līdzdalību, stiprinot viņu vēlēšanu tiesības, kas darāms, izmantojot izpratnes veicināšanas kampaņas, mudinot viņus piedalīties publiskās debatēs un īstenojot piemērotus pasākumus, kuri pielāgoti valsts balsošanas procedūrām, lai atvieglotu balsošanu personām, kas pieder pie marginalizētām, minoritāšu vai nepasargātām grupām un saskaras ar grūtībām balsošanā, piemēram, dodot iespēju izvēlēties vēlēšanu iecirkņus un izmantot palīgtehnoloģijas, palīgformātus un palīgpaņēmienus; turklāt aicina dalībvalstis ļaut personām ar invaliditāti pēc pieprasījuma saņemt pašu izvēlētas personas palīdzību balsošanā un apņemties tām nodrošināt iespēju balsot pa pastu un, iespējams, atvieglot iepriekšēju balsošanu uz vietas, balsošanu ar pilnvarojumu un elektronisko un tiešsaistes balsošanu;

15. aicina dalībvalstis pieņemt pasākumus, kas nodrošinātu, ka vēlēšanu procesi ir brīvi no ekstrēmisma, dezinformācijas izplatīšanas un ārvalstu iejaukšanās;

16. atgādina, ka Līguma par Eiropas Savienību 10. pants aizsargā tiesības piedalīties demokrātiskajā dzīvē un nosaka pienākumu nodrošināt, ka lēmumi tiek pieņemti

[3] Komisijas priekšlikums Padomes direktīvai, ar ko nosaka sīki izstrādātu kārtību balsstiesību un tiesību kandidēt Eiropas Parlamenta vēlēšanās izmantošanai Savienības pilsoņiem, kas dzīvo dalībvalstī, kuras pilsoņi tie nav (COM(2021)0732).

[4] Priekšlikums Padomes direktīvai, ar kuru paredz sīki izstrādātus noteikumus par to, kā tiesības balsot un kandidēt pašvaldību vēlēšanās izmanto Savienības pilsoņi, kas dzīvo dalībvalstī, kuras pilsoņi tie nav (COM(2021)0733).

iespējami atklāti un tie, cik iespējams, ir tuvināti pilsoņiem; aicina ES iestādes un dalībvalstis nodrošināt pietiekamu laiku sabiedriskajai apspriešanai un pārredzamībai un proaktīvi publicēt publiskos dokumentus;

17. mudina Padomi un Komisiju atsākt sarunas par Regulas (EK) Nr. 1049/2001[5] pārskatīšanu, lai nodrošinātu, ka ES pilsoņi var pilnībā izmantot savas tiesības piekļūt dokumentiem un rūpīgi pārbaudīt ES iestādes, struktūras, birojus un aģentūras;

18. aicina dalībvalstis pakāpeniski pilnībā izbeigt ieguldītājiem paredzētas pilsonības shēmas un visas citas līdzīgas valsts shēmas un programmas, kas ļauj iegūt to pilsonību un ietver tiešu vai netiešu ES pilsonības pārdošanu, jo tās nav pieņemamas no ētiskā, juridiskā un ekonomiskā viedokļa, pašā būtībā nav saderīgas ar lojālas sadarbības principu, grauj pašu ES pilsonības jēdzienu un pārkāpj ES principus un vērtības; atgādina, ka šīs shēmas Savienības pilsoņiem rada vairākus nopietnus drošības riskus, piemēram, tādus, kas izriet no nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un korupcijas; uzskata, ka radīt drošības riskus un apdraudēt Savienības integritāti var arī tas, ka nav kopēju standartu, kas regulētu shēmas uzturēšanās tiesību piešķiršanai uz finanšu investīciju pamata;

19. nosoda to, ka visā ES joprojām pastāv dažādu veidu diskriminācija; atgādina, ka ES Pamattiesību hartas 21. pants aizliedz jebkāda veida diskrimināciju, arī diskrimināciju dzimuma, rases, ādas krāsas, etniskās vai sociālās izcelsmes, ģenētisko īpatnību, valodas, reliģijas vai pārliecības, politisko vai jebkuru citu uzskatu, piederības pie nacionālās minoritātes, īpašuma, izcelsmes, invaliditātes, vecuma un seksuālās orientācijas dēļ; atkārto, ka ir jāapkaro diskriminācija pret personām, kas pieder pie nepasargātām grupām un minoritātēm, un vēlreiz aicina izveidot visaptverošu ES aizsardzības sistēmu, kurā būtu iestrādāti jau pastāvošie starptautisko tiesību instrumenti un kura izmantotu ES jau pārbaudītas paraugprakses;

20. aicina uz LESD 25. panta pamata izstrādāt ES pilsonības statūtus, kuros būtu apkopotas un atjauninātas pašreizējās pilsonības tiesības un noteiktas jaunas; atgādina, ka gan ES pilsonības statūtu izstrāde, gan šo jauno tiesību atjaunināšana būtu jāveic saskaņā ar Līgumiem;

21. aicina ES pilsonības statūtos iekļaut horizontālu nediskriminēšanas klauzulu kā papildu garantiju vienlīdzībai pilsonības tiesību īstenošanā, lai, balstoties uz LESD 19. pantu, Savienībā nodrošinātu vienādu aizsardzības līmeni cilvēkiem, kas pieder pie nepasargātām un marginalizētām grupām;

22. aicina Komisiju šos priekšlikumus ņemt vērā gaidāmajā 2023. gada ziņojumā par ES pilsonību un veikt nepieciešamos pasākumus, lai tos īstenotu LESD 25. pantā paredzētajā procedūrā.

[5] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 1049/2001 (2001. gada 30. maijs) par publisku piekļuvi Eiropas Parlamenta, Padomes un Komisijas dokumentiem (OV L 145, 31.5.2001., 43. lpp.).

PIELIKUMS. STRUKTŪRAS VAI PERSONAS, NO KURĀM ATZINUMA SAGATAVOTĀJA IR SAŅĒMUSI PIENESUMU

Atzinuma sagatavotāja, gatavojot atzinumu, pirms tā pieņemšanas komitejā ir saņēmusi pienesumu no šādām struktūrām vai personām.

Struktūra un/vai persona
Atzinuma sagatavotāja paziņo, ka nav saņēmusi pienesumu ne no vienas struktūras vai personas.

Par šā saraksta sagatavošanu ir atbildīga vienīgi atzinuma sagatavotāja.

INFORMĀCIJA PAR PIEŅEMŠANU ATZINUMU SNIEDZOŠAJĀ KOMITEJĀ

Pieņemšanas datums	28.11.2023
Galīgais balsojums	+: 48 –: 9 0: 5
Komitejas locekļi, kas bija klāt galīgajā balsošanā	Abir Al-Sahlani, Malik Azmani, Pietro Bartolo, Theresa Bielowski, Vladimír Bilčík, Malin Björk, Vasile Blaga, Karolin Braunsberger-Reinhold, Patrick Breyer, Saskia Bricmont, Annika Bruna, Damien Carême, Clare Daly, Lena Düpont, Lucia Ďuriš Nicholsonová, Cornelia Ernst, Nicolaus Fest, Evin Incir, Sophia in ‘t Veld, Patryk Jaki, Marina Kaljurand, Assita Kanko, Fabienne Keller, Łukasz Kohut, Moritz Körner, Jeroen Lenaers, Juan Fernando López Aguilar, Nadine Morano, Javier Moreno Sánchez, Maite Pagazaurtundúa, Pina Picierno, Birgit Sippel, Tineke Strik, Annalisa Tardino, Yana Toom, Milan Uhrík, Tom Vandendriessche, Elena Yoncheva, Javier Zarzalejos
Aizstājēji, kas bija klāt galīgajā balsošanā	Daniel Freund, José Gusmão, Rasa Juknevičienė, Beata Kempa, Matjaž Nemec, Janina Ochojska, Jan-Christoph Oetjen, Kostas Papadakis, Silvia Sardone, Paul Tang, Petar Vitanov, Axel Voss, Tomáš Zdechovský
Aizstājēji (209. panta 7. punkts), kas bija klāt galīgajā balsošanā	Mathilde Androuët, Margrete Auken, Traian Băsescu, Tom Berendsen, Jarosław Duda, Rosa Estaràs Ferragut, Pär Holmgren, Andrey Kovatchev, Antonius Manders, Riho Terras

ATZINUMU SNIEDZOŠĀS KOMITEJAS
GALĪGAIS BALSOJUMS PĒC SARAKSTA

48	+
PPE	Traian Băsescu, Tom Berendsen, Vladimír Bilčík, Vasile Blaga, Karolin Braunsberger-Reinhold, Jarosław Duda, Lena Düpont, Rosa Estaràs Ferragut, Andrey Kovatchev, Jeroen Lenaers, Antonius Manders, Nadine Morano, Janina Ochojska, Axel Voss, Javier Zarzalejos, Tomáš Zdechovský
S&D	Pietro Bartolo, Theresa Bielowski, Evin Incir, Marina Kaljurand, Łukasz Kohut, Juan Fernando López Aguilar, Javier Moreno Sánchez, Matjaž Nemec, Pina Picierno, Birgit Sippel, Paul Tang, Petar Vitanov, Elena Yoncheva
Renew	Abir Al-Sahlani, Malik Azmani, Lucia Ďuriš Nicholsonová, Sophia in ‘t Veld, Fabienne Keller, Moritz Körner, Jan-Christoph Oetjen, Maite Pagazaurtundúa, Yana Toom
Verts/ALE	Margrete Auken, Patrick Breyer, Saskia Bricmont, Damien Carême, Daniel Freund, Pär Holmgren, Tineke Strik
ECR	Patryk Jaki, Assita Kanko, Beata Kempa

9	-
PPE	Rasa Juknevičienė, Riho Terras
ID	Mathilde Androuët, Annika Bruna, Nicolaus Fest, Tom Vandendriessche
The Left	Cornelia Ernst
NI	Kostas Papadakis, Milan Uhrík

5	0
ID	Silvia Sardone, Annalisa Tardino
The Left	Malin Björk, Clare Daly, José Gusmão

Izmantoto apzīmējumu skaidrojums:
+ : par
- : pret
0 : atturas